



Η αναποτελεσματική προστασία της *Caretta - caretta*



Ως δείκτης ότι ο τουρισμός έχει υπερβεί τα όρια κορεσμού σε συγκεκριμένες περιοχές

Τρεις φορές έχει παραπεμφθεί μέχρι σήμερα η χώρα μας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα που άπτονται της αναποτελεσματικής προστασίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* και σε όλες τις περιπτώσεις με καταδικαστικό αποτέλεσμα.

Οι εν λόγω αποφάσεις αφορούσαν γεωγραφικά τη Ζάκυνθο (υποθέσεις C-103/00 και C-600/12) και την Κυπαρισσία (C-504/2014). Ειδικά η δημοσιευθείσα το 2016 απόφαση σχετικά με την έλλειψη προστασίας της *Caretta caretta* στον κόλπο της Κυπαρισσίας, ήταν εξόχως αναλυτική και δέχτηκε ότι η Ελληνική Δημοκρατία παρανόμως ανέχθηκε στη ζώνη της Κυπαρισσίας την κατασκευή αυθαίρετων οικιών, την χρήση οικιών άνευ επαρκούς ρύθμισης, την ανοχή έναρξης εργασιών αυθαίρετης κατασκευής οικιών, τη δημιουργία υποδομών προσβάσεως στην παραλία (διάνοιξη οδών- ασφαλτόστρωση υφιστάμενων προσβάσεων και οδών). Περαιτέρω, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι δεν λήφθηκαν μέτρα για τήρηση της απαγορεύσεως του ελεύθερου κάμπινγκ και για περιορισμό της λειτουργίας των μπαρ, για μείωση κι-

ΜΑΡΙΑ ΜΑΝΙΑΔΑΚΗ*
observatorywestcrete@gmail.com



νητού εξοπλισμού και διαφόρων εγκαταστάσεων στις παραλίες, ενώ θεωρήθηκε παράνομη ακόμα και η έγκριση κατασκευής εξέδρας ξενοδοχείου για άτομα με ειδικές ανάγκες χωρίς εξέταση εναλλακτικών λύσεων. Τέλος, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι η Ελληνική Δημοκρατία δεν έλαβε μέτρα για τον επαρκή περιορισμό της φωτορύπανσης και για επαρκή περιορισμό της αλιευτικής δραστηριότητας και ότι με το σύνολο των παραπάνω ενεργειών της παρέλειψε να εγκαθιδρύσει κατάλληλο καθεστώς προστασίας της *Caretta - caretta*.

Και αν όλα αυτά φαντάζουν υπερβολικά για εμάς εν μέσω μάλιστα τουριστικής περιόδου, πόσο αντιθέτως οικείο μας είναι το γεγονός, το οποίο παρατίθεται μάλιστα στην ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης: «παρά τις ασκηθείσες ποινικές διώξεις και τις διάφορες εκκρεμείς ένδικες διαδικασίες ... παραβάσεις όπως η αυθαίρετη διάνοιξη οδών έχουν αποκτήσει μόνιμο χαρακτήρα καθώς δεν έχουν ληφθεί προσωρινά μέτρα έως ότου περατωθούν οι ένδικες διαδικασίες». Με λίγα λόγια ... ουδέν μονιμότερο του προσωρινού, δεδομένης και της ταχύτητας της Διοίκησης και των Δικαστηρίων μας.

Η σοβαρότητα και η αυστηρότητα με την οποία αντιμετωπίζεται το θέμα της προστασίας της *Caretta - caretta* από το Δι-

καστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα πρέπει να μας αφήνουν αδιάφορους, ιδίως στη Δυτική Κρήτη, όπου έχουμε πολλές παραλίες αναπαραγωγής της. Και φυσικά το βάρος της προστασίας της *Caretta - caretta* δεν μπορεί να πέσει μόνο στις περιβαλλοντικές οργανώσεις, καθόσον το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήδη με την απόφασή του C-103/00 είχε θεωρήσει ως ανεπαρκή και ελλιπή μέτρα την οργάνωση απλώς υπηρεσίας φυλάκων, την τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης και τη διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων και είχε απαιτήσει αντιθέτως τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων προστασίας.

Στα Χανιά και στο Ρέθυμνο το Παρατηρητήριο Περιβαλλοντικού Δικαίου Δυτικής Κρήτης έχει καταγράψει για τα έτη 2016-2017, συνολικά 45 βεβαιωμένες παραβάσεις των μέτρων προστασίας της *Caretta - caretta*. Σε όλες τις περιπτώσεις οι παραβάτες ανήκαν σε επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα. Σύμφωνα δε με πρόσφατα στοιχεία του Παρατηρητηρίου Περιβαλλοντικού Δικαίου Δυτικής Κρήτης, ο τουριστικός τομέας αναδεικνύεται εν γένει δεύτερος σε περιβαλλοντική παραβατικότητα στη Δυτική Κρήτη.

Δεν είναι υπερβολή κατόπιν των ανωτέρω να λεχθεί ότι η αναποτελεσματική προστασία της *Caretta - caretta* αποτελεί δείκτη ότι ο τουρισμός έχει υπερβεί τα όρια κορεσμού σε συγκεκριμένες περιοχές

ακόμα και στην Κρήτη, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί και ένδειξη έλλειψης κοινωνικής συναίνεσης και αδυναμίας της κοινωνίας να στερηθεί παροχές που ήδη κατέχει ή δύναται να κατέχει. Και ασφαλώς αποτελεί απόδειξη του ελλείμματος της δημόσιας διοίκησης και της δικαιοσύνης για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Απαραίτητη είναι συνεπώς η αξιολόγηση της φέρουσας ικανότητας κάθε περιοχής, ώστε να προσδιοριστούν οι πιέσεις του τουρισμού στο τοπικό περιβάλλον και τα όρια αντοχής των φυσικών πόρων σε αυτές καθώς και ο επαναπροσδιορισμός στόχων με εναλλακτικές όπως π.χ την αποφυγή του μαζικού τουρισμού, την επέκταση της τουριστικής περιόδου και την αξιοποίηση μη κορεσμένων περιοχών. Σε κάθε περίπτωση, ζητούμενο παραμένει η επιδίωξη της κοινωνικής συναίνεσης μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων και συμφερόντων και η συνειδητοποίηση ότι πραγματική είναι η ανάπτυξη που βελτιώνει την ποιότητα ζωής σεβόμενη τις ιεραρχικά ανώτερες αξίες, καθώς επίσης ο εκσυγχρονισμός της διοίκησης και της δικαιοσύνης με στόχο την πραγματική εφαρμογή της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

* Η Μαρία Μανιαδάκη είναι Δικηγόρος, ΜΔΕ, Συντονίστρια Παρατηρητηρίου Περιβαλλοντικού Δικαίου Δυτικής Κρήτης,

ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ ΣΤΟΝ ΚΕΦΑΛΑ Περιβαλλοντικό σεμινάριο

Σεμινάριο με θέμα «Κλιματική Αλλαγή και Εκπαίδευση» διοργανώνει σήμερα και αύριο το **Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βάμου**.

Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση, στο Σεμινάριο αυτό συμμετέχουν εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στις Δευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Κρήτης, που υλοποιούν ή ενδιαφέρονται να υλοποιήσουν πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το μεγάλο θέμα της εποχής μας, την Κλιματική Αλλαγή. Αίτηση μπορούν να υποβάλουν επίσης και εκ-

παιδευτικοί ενδιαφέρονται να συμμετέχουν σε Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με αυτό το θέμα.

Το Σεμινάριο θα πραγματοποιηθεί στους χώρους του ΚΠΕ Βάμου (Κεφαλός Αποκορώνου) και ξεκινά σήμερα στις 5μ.μ. Η δεύτερη μέρα, ξεκινά στις 10 το πρωί του Σαββάτου.